

Saopštenje za štampu

ponedeljek, 18. september 2006

ENERGETSKA EFIKASNOST - JEDINI ODGOVOR ZA ENERGETSKU NEZAVISNOST SRBIJE

Projekti proizvodnje iz fosilnih goriva povećavaju zaduženost i sve veću neizvesnost u energetskom sektoru Srbije. Svetska banka vodi računa o interesima internacionalnog "fosilnog lobija" u predlozima za rešavanje budućih energetskih potreba regiona, ne uzimajući u obzir mogućnosti jeftinijeg i održivijeg načina dobijanja potrebne energije.

Beograd, Subotica- Danas, povodom održavanja trećeg energetskog samita u Beogradu: Gasovodi i gasifikacija regiona Jugoistočne Evrope, koju organizuje Energyobserver, želimo da izrazimo neslaganje sa načinom na koji se, pod režijom Svetske banke i "fosilnog lobija", koristi trenutna politička situacija u Srbiji za promovisanje jedino gasovoda i naftovoda.

Vlada bi za ovakve dalekosežne odluke morala da traži daleko šire konsultacije i uvaži mišljenja grupa koje promovišu potpuno suprotan način rešavanja dugoročnog energetskog bilansa Republike Srbije.

U nedavnoj diskusionalnoj studiji Svetske banke, "Okvir Svetske banke za razvoj energetskog tržišta jugoistočne Evrope", objavljenoj marta 2006. godine, nijednom rečju se ne pominju mogućnosti obnovljivih izvora energije, kako za Srbiju tako i za ceo region.

Nedavno je za projekte hidrocentrala i obnovljivih izvora energije glasalo čak 548 osoba, mahom eksperata, od 977 čitalaca ankete internet nedeljnika "Energyobserver"-a. Srbija ima velike potencijale u oblasti obnovljivih izvora energije. Biomasa u Srbiji čini 80 odsto obnovljivih izvora. Trenutno postoji oko 60 malih hidroelektrana od kojih je samo polovina u funkciji, a za nove hidroelektrane je identifikovano još oko 900 potencijalnih lokacija.¹

Sudeći po trenutnoj praksi, izgleda da u Srbiji još uvek nije korišćenje obnovljivih izvora nacionalni interes, kao što nije ni racionalnije korišćenje energije, iako na primer u odnosu na zemlje u okruženju Srbija troši 3-4 puta više energije po jedinici GDP, a u odnosu na EU i preko 5 puta.

Postojeća Strategija razvoja energetike do 2015. godine, donešena maja 2005, postavlja poseban prioritet razvoju novih obnovljivih izvora energije.

Međutim, po rečima Dr Bojan Ivanovića, "Na žalost, ova strategija ne propisuje rokove niti daje konkretne smernice koje se tiču obnovljivih izvora energije. Da li će kroz Program ostvarivanja strategije biti učinjeno nešto više ostaje da se vidi. Međutim, kakav

¹ www.energyobserver.com

*je trenutno razvoj događaja mala je verovatnoća da će se bilo šta konstruktivno učiniti kroz ovaj program."*²

Zvezdan Kalmar iz srbijanske nevladine organizacije po imenu Centar za ekologiju i održivi razvoj kaže: *"Nerešavanje brojnih prepreka koje stoje u zakonskom okviru i implementaciji, da bi se omogućilo investitorima da ulažu u obnovljive izvore, nepostojanje podsticajnih mera za iste sve nas više odvlači u polje ekološki ugrožene, privredno slabe, blokirane i zemlje ovisne o igri transnacionalnih biznis sila.*

Politički je naravno najoportunije izgraditi kapacitete za koje dobijamo punu podršku Svetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda, ali mora da se zna da iza njihovih preporuka stoji lobi krupnog, nazovimo ga uslovno "fosilnog biznisa". Jeftini politički poeni se takođe stiču i stalnim kvalifikovanjem naše države kao tranzitne zemlje i u transportu i u energetici. Srbija bi trebala da se ugleda na recimo Irsku, Švajcarsku, Finsku da bi se videlo koja je jedina prirodna i održiva orijentacija u energetskom sektoru-EFIKASNOST, EFIKASNOST, EFIKASNOST".

Ekološke probleme i troškove sanacije istih kod postojećih energetskih postrojenja, niko ozbiljno ne pominje, u smislu njihovog rešavanja. Približavanje EU će nas verovatno dovesti i do pomaka u ovoj oblasti.

Međutim, u međuvremenu, Srbija bi mogla i mora mnogo više da uradi u oblasti energetske bezbednosti, bazirajući je pre svega na potencijalima koje već ima "u svojoj kući"- povećanje energetske efikasnosti i korišćenje obnovljivih izvora energije, insistirajući i zalažući se za iste kod Međunarodnih finansijskih institucija, EU i dr. donatora i investitora.

Grupa za monitoring Pakta za stabilnost u jugoistočnoj Evropi Region³, je u svojoj mapi objavljenoj uoči energetskog samita posvećenom naftovodima, aprila 2006, istakla da se region jugoistočne Evrope pretvara u izvor prljave energije za Evropsku Uniju, produbljujući energetske ovisnosti regiona i ometajući razvoj energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije. Da bi ste videli mapu, pogledati:

http://www.bankwatch.org/balkan_energy/

Za više informacija:

Zvezdan Kalmar

Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR)

Beograd, Subotica

CEE Bankwatch Network

Tel/Fax: +381 24 523 191

Mob: 381 (0) 64 28 71 246

Email: vodana@yahoo.com

<http://www.cekor.org>

² 11.09.2006, <http://www.energyobserver.com/srp/ekskluzivno.php?b=65>

³ Stability Pact Watch je koalicija nevladinih organizacija iz jugoistočne Evrope, koja je inicirana unutar CEE Bankwatch Network mreže. Organizacije koje je sačinjavaju su: Za Zemiata (Bugarska), TERRA Milleniul III (Rumunija), Eco- Sense (Makedonija), Centar za ekologiju i održivi razvoj (Srbija i Crna gora), Centar za životnu sredinu (Bosna i Hercegovina) i Zelena Akcija (Hrvatska)